

> RETOURADRES Postbus 4902, 6202 TC Maastricht

BEZOEKADRES
Randwycksingel 22
6229 EE Maastricht

Aan de leden van de gemeenteraad,

POSTADRES
Postbus 4902
6202 TC Maastricht

ONDERWERP
Beheersplan Beschermd Thuis

DATUM
29 september 2026
Verzonden: 6 oktober 2026

BIJLAGEN
1

PORTEFEUILLEHOUDER
Wethouder Hoenderkamp

ONZE REFERENTIE
2026.02951

Geachte leden van de gemeenteraad,

Via diverse P&C-documenten hebben wij u de afgelopen periode geïnformeerd over de financiële situatie van Beschermd Thuis en het bijbehorende risico. Tijdens de domeinvergadering Sociaal op 23 juni jl. is dit verder toegelicht en is domein Sociaal geïnformeerd over het traject van het opstellen van een beheersplan. Via deze raadsinformatiebrief informeren we u over dit beheersplan dat op 28 september door het college is vastgesteld. Het beheersplan zelf treft u aan in de bijlage.

Aanleiding

De kosten voor Beschermd Thuis zijn de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dit wordt veroorzaakt door een groeiende doelgroep, een verschuiving naar zwaardere en duurdere vormen van ondersteuning en een uitstroom die achterblijft bij de instroom. Deze ontwikkeling doet zich niet alleen in de subregio Maastricht-Heuvelland voor, maar is een landelijke tendens veroorzaakt door een combinatie van ontwikkelingen, waaronder ambulantisering van de ggz, (toenemende) instroom vanuit de Jeugdwet, toenemende dakloosheid en een tekort aan passende woningen. Daarnaast sluiten de huidige contracten onvoldoende aan bij de ambitie om extramuralisering en door- en uitstroom te stimuleren.

Het beheersen van deze kostenontwikkeling is complex. Beschermd wonen en maatschappelijke opvang hebben op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) het karakter van een openeinderegeling. Gemeenten hebben een verantwoordelijkheid om passende ondersteuning te bieden aan inwoners die daarop zijn aangewezen, terwijl de omvang en complexiteit van de ondersteuningsvraag slechts beperkt beïnvloedbaar zijn.

Voor de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang ontvangen gemeenten rijksmiddelen. De uitgaven zijn echter sneller gestegen dan de beschikbare inkomsten vanuit het Rijk. Ondanks de aanhoudende inzet van de VNG om aandacht te vragen voor de ontoereikende rijksmiddelen, blijft aanvullende structurele financiering vanuit het Rijk vooralsnog uit. De ontstane tekorten komen daardoor vooralsnog voor rekening van gemeenten. Conform de uitgangspunten van de centrumregeling Beschermd Thuis dient als eerste buffer voor de overschrijding de regioreserve Beschermd Thuis. Deze reserve is echter vanaf 2026 niet langer toereikend.

Voor de financiële houdbaarheid en om bij te dragen aan de beleidsdoelstellingen van Beschermd Thuis wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe inkoop-, sturings- en uitvoeringsstrategie voor de periode vanaf 1 januari 2028. De effecten hiervan zullen pas op langere termijn merkbaar zijn.

DATUM
29 september 2026

Gezien de oplopende tekorten is ingrijpen op korte termijn ook noodzakelijk. Daarom is in dialoog met de aanbieders een beheersplan opgesteld voor de tussenliggende periode.

Beheersmaatregelen

Met dit beheersplan willen we passende ondersteuning blijven bieden aan inwoners die daarop zijn aangewezen, de beschikbare middelen doelmatig inzetten en de financiële houdbaarheid van Beschermd Thuis verbeteren. In het beheersplan zijn de oorzaken van het tekort, de voorgestelde beheersmaatregelen en de verwachte effecten beschreven.

Het beheersplan bevat de volgende beheersmaatregelen:

1. Versterken toegang en heronderzoeken;
2. Bevorderen door- en uitstroom
3. Maximeren budget en begrenzen volume zwaarste vorm ondersteuning;
4. Herijken beschikbaarheidsfinanciering;
5. Verdelen financiële verantwoordelijkheid;
6. Verhogen inkomsten;

Effect op de inwoners

Om het ontstane financiële tekort zoveel mogelijk terug te dringen zijn verschillende beheersmaatregelen en combinaties van maatregelen (scenario's) onderzocht. Bij de uiteindelijke keuze is een zorgvuldige afweging gemaakt tussen financiële haalbaarheid en maatschappelijke effecten. Daarbij is rekening gehouden met het beperken van eventuele negatieve gevolgen voor inwoners.

De maatregel 'versterken toegang en heronderzoeken' bijvoorbeeld houdt in dat het uitgangspunt 'zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk' consequent wordt toegepast. De aard en omvang van de ondersteuningsbehoefte van de inwoner zijn daarbij leidend voor de indicatiestelling. De voorziening waarin de ondersteuning wordt geboden of de locatie waar een inwoner verblijft, zijn niet bepalend voor de hoogte van de indicatie. Inwoners ontvangen daarmee ondersteuning die passend is bij hun individuele situatie en behoeften.

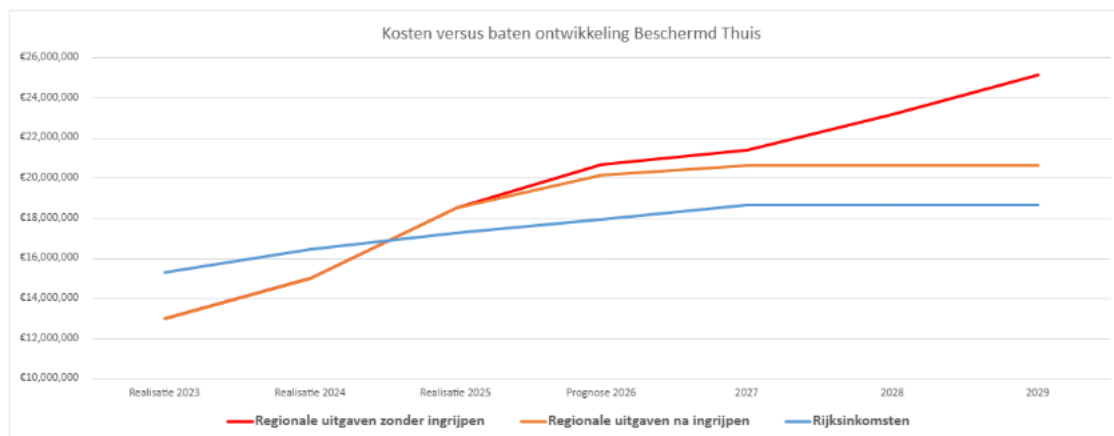
De maatregel 'maximeren budget en begrenzen volume zwaarste vorm van ondersteuning' kan ertoe leiden dat tijdelijk een wachtlijst ontstaat of oploopt. Bij een (oplopende) wachtlijst, wordt actief gestuurd op wachtlijstbeheer. Zo zal bijvoorbeeld gedurende een wachttijd de situatie van de inwoner gemonitord worden en indien nodig passende overbruggingsondersteuning worden ingezet. Daarnaast wordt de ontwikkeling van de ondersteuningsbehoefte van inwoners gedurende de wachttijd gevolgd, zodat bij gewijzigde omstandigheden passende maatregelen kunnen worden getroffen. Verder is deze maatregel niet van toepassing op de voorziening voor acute-/crisisopvang, 'Shelter043' en 'Jekerzicht'.

Financieel effect

Met de beheersmaatregelen uit het beheersplan verwachten we het oplopende tekort op Beschermd Thuis te kunnen stabiliseren. Onderstaande grafiek laat de huidige trend van de kosten en baten, vanaf 2027 meerjarig gecorrigeerd voor prijseffecten, binnen Beschermd Thuis zien indien deze zich zonder aanpassingen doorzet. Vervolgens is te zien dat deze trend door inzet van de beheersmaatregelen naar beneden bijgesteld wordt.

DATUM
29 september 2026

Desondanks blijft de uitvoer van Beschermd Thuis meer kosten dan de Rijksinkomsten die we daar voor ontvangen, zoals ook in de grafiek te zien is. De lobby vanuit de VNG voor een ophoging van de Rijksmiddelen heeft tot op heden niet geleid tot een aanpassing en wordt voortgezet. Zolang een ophoging van de Rijksmiddelen uitblijft, is een structurele aanvulling vanuit de algemene middelen nodig. Dit is in de programmabegroting 2027 opgenomen. Structureel zijn vanuit algemene middelen de volgende bedragen aanvullend nodig op de Rijksmiddelen:

	2026	2027	2028	2029	2030
Effect algemene middelen	€ 424.546 (v)	€ 1.001.325 (n)	€ 946.536 (n)	€ 927.735 (n)	€ 927.735 (n)

Vervolgtraject

Een aantal beheersmaatregelen zoals het versterken van de toegang en het bevorderen van de door- en uitstroom is samen met de gecontracteerde partners al in gang gezet. Een aantal andere beheersmaatregelen, zoals de aanpassing van de centrumregeling, vragen nog om verdere uitwerking en besluitvorming. Indien van toepassing zal deze besluitvorming als deze aan de orde komt, aan u worden voorgelegd.

De uitvoering van het beheersplan vraagt een gezamenlijke inspanning van gemeente, gecontracteerde partners en andere betrokken partners. In de verdere uitwerking en implementatie blijven we nauw met hen samenwerken.

Wij zullen u verder op de hoogte houden van de voortgang van het beheersplan via de diverse P&C-documenten.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris a.i.,

De Burgemeester,

G.G.H.M. Haanen

W.A.G. Hillenaar

Beheersplan Beschermd Thuis

September 2026

Gemeente Maastricht

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Versterken toegang en heronderzoeken	5
2. Bevorderen door- en uitstroom	6
3. Maximeren budget en begrenzen zwaarste vorm ondersteuning	7
4. Herijken beschikbaarheidsfinanciering	9
5. Verdelen financiële verantwoordelijkheid	10
6. Verhogen inkomsten	11
7. Financiële doorrekening	11
8. Planning	13
9. Monitoring	14
10. Tot slot	14

Inleiding

Aanleiding en context

De kosten voor Beschermd Thuis zijn de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dit wordt veroorzaakt door een groeiende doelgroep, een verschuiving naar zwaardere en duurdere vormen van ondersteuning en een uitstroom die achterblijft bij de instroom. Deze ontwikkeling doet zich niet alleen in de subregio Maastricht-Heuvelland voor, maar is een landelijke tendens veroorzaakt door een combinatie van ontwikkelingen, waaronder ambulantisering van de ggz, (toenemende) instroom vanuit de Jeugdwet, toenemende dakloosheid en een tekort aan passende woningen. Daarnaast sluiten de huidige contracten onvoldoende aan bij de ambitie om extramuralisering en door- en uitstroom te stimuleren.

Een toename van het aanbod Beschermd Thuis (Skaeve Huse, safehouse, producten Housing en Skills in de stad) heeft eraan bijgedragen dat een grotere groep inwoners wordt bereikt en ondersteund. De verwachting dat, door het toevoegen van een aantal producten, de instroom in (intramuraal) beschermd wonen zou afnemen, is niet volledig tot uiting gekomen. Dit heeft ook bijgedragen aan het oplopen van de kosten.

Het beheersen van deze kostenontwikkeling is complex. Beschermd wonen en maatschappelijke opvang hebben op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) het karakter van een openeinderegeling. Gemeenten hebben een verantwoordelijkheid om passende ondersteuning te bieden aan inwoners die daarop zijn aangewezen, terwijl de omvang en complexiteit van de ondersteuningsvraag slechts beperkt beïnvloedbaar zijn.

Voor de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang ontvangen gemeenten rijksmiddelen. De uitgaven zijn echter sneller gestegen dan de beschikbare inkomsten vanuit het Rijk. Ondanks de aanhoudende inzet van de VNG om aandacht te vragen voor de ontoereikende rijksmiddelen, blijft aanvullende structurele financiering vanuit het Rijk vooralsnog uit. De ontstane tekorten komen daardoor vooralsnog voor rekening van gemeenten. Conform de uitgangspunten van de centrumregeling Beschermd Thuis dient als eerste buffer voor deze overschrijding de regioreserve Beschermd Thuis. Deze reserve is echter vanaf 2026 niet langer toereikend om het ontstane tekort te dekken.

Gemeente Maastricht heeft sinds 2025 een tekort op het budget Beschermd Thuis. Onderstaande tabel¹ laat de ontwikkeling van dit tekort zien, en wat het zou betekenen als deze trend zich voortzet².

rijksbudget in werkbudget	Realisatie 2023	Realisatie 2024	Realisatie 2025	Prognose 2026	2027	2028	2029 Baten/lasten
rijksbudget voor de regio MH stand meicirculaire 2025 IU BW	€ 11,690,691	€ 12,332,189	€ 13,075,360	€ 13,629,755.43	€ 13,629,755	€ 13,629,755	€ 13,629,755 baten
rijksbudget voor de regio MH stand meicirculaire 2025 DU MO	€ 3,625,890	€ 3,625,890	€ 3,712,869	€ 3,802,046.13	€ 3,802,046	€ 3,802,046	€ 3,802,046 baten
rijksbudget voor de regio MH actieplan dakloosheid	€ -	€ 519,118	€ 517,91	€ 517,907	€ 517,91	€ 517,91	€ 517,91 baten
subtotaal Rijksinkomsten	€ 15,316,581	€ 16,477,197	€ 17,306,136.00	€ 17,949,708.56	€ 17,949,709.00	€ 17,949,709.00	€ 17,949,709.00 baten
kosten BW	€ 9,821,920	€ 11,056,336	€ 13,347,886	€ 15,371,667.36	€ 16,343,885	€ 18,006,340	€ 19,824,668 lasten
kosten MO	€ 4,290,663	€ 4,340,429	€ 5,595,868	€ 5,613,244.80	€ 5,720,743	€ 5,862,014	€ 6,005,846 lasten
Eigen bijdrage BW	€ 1,089,691	€ 346,334	€ (415.64)	€ 312,200.00	€ (670.58)	€ (670.58)	€ (670.58) lasten
subtotaal regionale uitgaven	€ 13,022,892	€ 15,050,431	€ 18,528,114.00	€ 20,672,712.16	€ 21,394,043.00	€ 23,197,770.00	€ 25,159,929.00 lasten
saldo tov rijksmiddelen	€ 2,293,689	€ 1,426,766.00	€ -1,221,978	€ (2,723,003.60)	€ -3,444,334	€ -5,248,061	€ -7,210,221 saldo

¹Bedragen zijn gecorrigeerd voor prijsontwikkeling.

²Bedragen zijn gebaseerd op situatie zonder beheersmaatregelen.

Voor de financiële houdbaarheid en om bij te dragen aan de beleidsdoelstellingen van Beschermd Thuis wordt momenteel gewerkt aan een nieuwe inkoop-, sturings- en uitvoeringsstrategie voor de periode vanaf 1 januari 2028. De effecten hiervan zullen pas op langere termijn merkbaar zijn. Gezien de oplopende tekorten is ingrijpen op korte termijn ook noodzakelijk. Daarom is een beheersplan opgesteld voor de tussenliggende periode.

Doelstelling

De gemeenten Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittern, Maastricht, Meerssen, Vaals en Valkenburg a/d Geul werken samen aan beschermd wonen en maatschappelijke opvang op basis van het beleidsplan Zicht op Thuis. De uitgangspunten uit dit beleidsplan zoals huisvesting als mensenrecht, scheiden wonen en zorg, eigen regie, ondersteuning gericht op herstel en positieve gezondheid en sterke samenwerking tussen gemeente, zorgpartners en woningcorporaties blijven leidend.

Het beheersplan heeft als doel om inwoners die Beschermd Thuis nodig hebben te (kunnen blijven) ondersteunen en tevens de verdere groei van het tekort te voorkomen om het beheersbaar te maken.

Beheersmaatregelen

Er zijn verschillende beheersmaatregelen onderzocht. Na analyse van verschillende scenario's is voor onderstaande beheersmaatregelen gekozen:

1. Versterken toegang en heronderzoeken;
2. Bevorderen door- en uitstroom;
3. Maximeren budget en begrenzen zwaarste vorm ondersteuning;
4. Herijken beschikbaarheidsfinanciering;
5. Verdelen financiële verantwoordelijkheid;
6. Verhogen inkomsten.

Onderstaand worden deze maatregelen verder toegelicht inclusief de verwachte impact op de inwoners, de investering en de planning. De financiële impact is uitgewerkt in het onderdeel 'verwachte effecten'.

1. Versterken toegang en heronderzoeken

Voor Beschermd Thuis loopt de toegang via de gemeente. Inwoners kunnen een aanvraag indienen voor ondersteuning vanuit de Wmo.

Maatregelen

Binnen de beheersmaatregel 'Versterken toegang en heronderzoeken' hebben we een onderverdeling van drie maatregelen. Twee daarvan voeren we al uit, te weten a en b. Beheersmaatregel c zullen we invoeren als in de praktijk noodzaak blijkt aan een duidelijker kader vanuit partners ten aanzien van indicatieduur.

a. Toegangscriterium indicatiestelling op basis van 'zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk'

Het principe 'zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk' betekent dat een gemeente altijd eerst kijkt naar lichte, voorliggende of algemene voorzieningen, en pas een zwaardere indicatie inzet wanneer dat écht nodig is. In de afgelopen periode is de beschikbare voorziening in sommige gevallen te veel bepalend geweest voor de indicatiestelling. Door het principe 'zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk' consequent toe te passen op zowel nieuwe meldingen als bij periodieke onderzoeken, voor Beschermd Thuis, verwachten we dat, op basis van de gemiddelde in- en uitstroom in 2025, de gemiddelde in- en uitstroom verandert waardoor er een andere en goedkopere mix van indicaties ontstaat ten opzichte van 2025.

b. Sturing op gemiddelde zorgduur per aanbieder

Een analyse van de gemiddelde zorgduur van Beschermd Wonen over de periode 2020-2025 laat zien dat deze per kalenderjaar 250 dagen is. Tevens blijkt uit de analyse dat er verschillen zijn tussen de producten variërend van 217 dagen (beschermd wonen basis), 237 dagen (beschermd wonen licht) en 233 dagen (beschermd wonen zonder verblijf). Ook laat de analyse een verschil tussen de gecontracteerde partners zien. We spreken per gecontracteerde partner een streefwaarde af voor de gemiddelde zorgduur en monitoren deze per kwartaal. Hierin hanteren we nu de stelregel dat de gemiddelde zorgduur niet mag toenemen ten opzichte van de zorgduur van 2025.

c. Optioneel: de indicatieduur omzetten van onbepaalde naar bepaalde tijd

De huidige standaard indicatieduur is onbepaalde tijd. Het aanpassen van deze duur naar bepaalde tijd (bijvoorbeeld 9 maanden) kan bijdragen aan een frequenter evaluatiemoment rondom de voortgang op de gezamenlijk vastgestelde doelen. Op dit moment wordt ingeschat dat de administratieve last echter hoger is dan het voordeel dat zou kunnen ontstaan waardoor nu niet voor deze maatregel wordt gekozen. In plaats hiervan worden bij het afgeven van de indicatie gezamenlijke concrete doelen opgesteld. Na 7 maanden wordt door middel van een periodiek onderzoek, bekeken of de ingezette ondersteuning het juiste effect heeft en welke ondersteuning de inwoner nog nodig heeft. Mocht de afspraak rondom periodieke onderzoeken onvoldoende effect hebben dan kan de maatregel van het terugbrengen van de indicatieduur alsnog worden ingezet.

Impact

Op basis van de maatregelen verwachten we dat er een nieuwe mix van indicaties ontstaat, die aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de inwoners. Daarmee wordt de kostengroei beheerst.

Een mogelijk risico is dat de ondersteuning te licht wordt geïndiceerd, waardoor problematiek verergert en de kosten op termijn verhoogt. We schatten dit risico laag in, omdat de toegang bestaat uit professionele consultants die conform een afwegingskader met criteria de ondersteuningsbehoefte inschatten en indiceren. Bij twijfel vindt collegiale sparring plaats. We verwachten daarom geen impact op de inwoners, omdat we met deze maatregelen de inwoners passende ondersteuning bieden.

Investering

We verwachten deze maatregelen binnen de bestaande formatie te kunnen doen. Voor het eenmalig uitvoeren van (extra) periodieke onderzoeken is geschoven met formatie binnen de wettelijke taak van de uitvoering van de Wmo.

Planning

Het effect van implementatie van het principe 'zo licht als mogelijk, zo zwaar als noodzakelijk' zal binnen 9 maanden zichtbaar zijn op de huidige indicaties. Daarna zijn alle periodieke onderzoeken voor de al afgegeven indicaties voltooid en is de verwachting dat de in- en uitstroom per product stabiliseert. Op nieuwe meldingen verwachten we een doorlopend effect.

2. Bevorderen door- en uitstroom

Inwoners kunnen binnen Beschermd Thuis doorstromen van intramurale voorzieningen naar extramurale voorzieningen, passend bij de ondersteuningsbehoefte. Daarnaast is het mogelijk om uit te stromen van Beschermd Thuis naar ambulante ondersteuning.

Maatregelen

We zetten met onderstaande maatregelen in op het bevorderen van de door- en uitstroom door middel van het vergroten van uitstroommogelijkheden.

a. Aanwenden van particuliere verhuur

We zetten in op het aanwenden van o.a. particuliere verhuur ten behoeve van het creëren van extra uit- en daarmee ook doorstroommogelijkheden voor inwoners die nu gebruik maken van intramurale voorzieningen binnen Beschermd Thuis, maar klaar zijn voor lichtere ondersteuning vanuit extramurale zorg.

b. Afspraken met woningcorporaties

We maken, onder andere vanwege de invoering van de Wet regie op de volkshuisvesting, nieuwe afspraken met de woningcorporaties. We zetten hierbij in op een hoger aantal beschikbare woningen voor kwetsbare inwoners. Enerzijds willen we meer woningen ten behoeve van Wonen Eerst en daarmee het voorkomen van instroom in (intramurale) voorzieningen en anderzijds op woningen ten behoeve van (snelle) door- en uitstroom uit (intramurale) voorzieningen.

Impact

We beogen met deze maatregelen bij te dragen aan het voorkomen van dakloosheid en instroom in intramurale voorzieningen. Ook draagt het eraan bij dat inwoners die klaar zijn met het traject Beschermd Thuis sneller kunnen uitstromen naar een zelfstandige woning. Iedere gerealiseerde uitstroom uit een intramurale voorziening maakt capaciteit vrij voor nieuwe instroom en voorkomt daarmee dat uitbreiding van het beschikbare aanbod noodzakelijk is. De financiële opbrengst ontstaat daarmee vooral door het voorkomen van extra intramurale capaciteit en het verkorten van de gemiddelde verblijfsduur.

Dit is beter voor het verdere herstel van de inwoner en het vergroot de doorstroom binnen Beschermd Thuis. Na door- en/of uitstroom wordt ondersteuning geboden indien noodzakelijk. De gemeente is voor deze maatregelen mede afhankelijk van het woningaanbod van partners, die daarmee invloed hebben op de uiteindelijke impact.

Investering

Deze maatregel vraagt geen aanvullende personele inzet buiten de huidige formatie. Wel zijn er kosten verwacht voor het beheer van extra woningaanbod en voor eventuele leegstand-frictie. De verwachting is dat deze kosten maximaal € 50.000,- per jaar bedragen.

Planning

We verwachten het effect van de maatregel gericht op particuliere huur al op korte termijn te realiseren. Er worden momenteel afspraken gemaakt met een particuliere verhuurder om gebruik te maken van extra woonunits. Afspraken met de woningcorporaties zullen vanaf 2027 effect hebben.

3. Maximeren budget en begrenzen zwaarste vorm ondersteuning

Binnen beschermd Thuis is de zwaarste vorm van ondersteuning Beschermd Wonen basis. Deze ondersteuning wordt geboden in een intramurale setting. Daarnaast hebben gecontracteerde partners voor de andere vormen van beschermd thuis mogelijkheden om zowel intramuraal als extramuraal wonen in te zetten.

Maatregelen

Binnen deze beheersmaatregel hebben we een onderverdeling van twee maatregelen: het maximaliseren van het budget beschikbaar voor Beschermd Thuis en het begrenzen van de zwaarste vorm van ondersteuning.

a. Maximeren van het budget beschikbaar voor Beschermd Thuis

Deze maatregel van het maximaliseren van het budget beschikbaar voor Beschermd Thuis op het niveau van het bedrag dat is opgenomen in de conceptbegroting 2027 zetten we flexibel in op basis van actuele data. We gaan iedere maand het aantal plekken 'instroom' per product vaststellen (o.a. gebaseerd op aantallen in- en uitstroom per product) en deze aantallen 'vrijgeven' aan de verdeeltafel. Dit is een overleg waarin de gecontracteerde partners gezamenlijk de mensen die een indicatie hebben gekregen verdelen aan de best passende partner. De verdeeltafel kan dan bepalen welke mensen op welke plekken kunnen instromen. Dit kan betekenen dat mensen (op bepaalde producten) niet geplaatst kunnen worden en er (voor bepaalde producten) een wachtlijst ontstaat.

b. Begrenzen van de zwaarste vorm van ondersteuning

We begrenzen het volume van de zwaarste vorm van ondersteuning op het gegunde volume van 66 plekken. In de afgelopen jaren is sprake geweest van een sterke groei van het gebruik van deze zwaarste vorm van ondersteuning, hetgeen aanzienlijk heeft bijgedragen aan het oplopende tekort binnen Beschermd Thuis.

Door het versterken van de toegang en de gezamenlijke sturing van gemeente en gecontracteerde partners op passende ondersteuning (beheersmaatregel 1) zien we inmiddels dat het volume van Beschermd Wonen Basis weer is teruggebracht naar het gegunde niveau. Om te voorkomen dat de instroom opnieuw sterker groeit dan de beschikbare capaciteit en financiële middelen, wordt het volume van dit product begrensd.

Er is bewust voor gekozen om uitsluitend de zwaarste vorm van ondersteuning te begrenzen. Hierdoor blijft voldoende ruimte bestaan om binnen Beschermd Thuis op- en af te schalen naar lichtere of juist tijdelijk intensievere ondersteuningsvormen, afgestemd op de ondersteuningsbehoefte van de inwoner. Tegelijkertijd draagt deze maatregel bij aan een beter beheersbaar financieel kader, doordat de grootste financiële risico's samenhangen met de instroom in de zwaarste ondersteuningscategorie.

Impact

Het maximaliseren van het budget en het begrenzen van de zwaarste vorm van ondersteuning, draagt bij aan het beheersen van de instroom binnen de beschikbare capaciteit en financiële kaders. Tegelijkertijd betekent deze maatregel dat inwoners die voldoen aan de criteria voor Beschermd Thuis mogelijk niet direct kunnen worden geplaatst.

De ontwikkeling van eventuele wachtlijsten wordt actief gemonitord en periodiek geëvalueerd. Bij een (oplopende) wachtlijst wordt samen met gecontracteerde partners actief gestuurd op wachtlijstbeheer, bijvoorbeeld door prioritering of het inzetten van andere vormen van ondersteuning. Hierbij wordt

steeds beoordeeld welke ondersteuning noodzakelijk is om de veiligheid en stabiliteit van de inwoner te waarborgen. De voorzieningen voor acute opvang/crisisopvang, 'Shelter043' en 'Jekerzicht', vallen buiten de maximering.

Een (oplopende) wachtlijst zou kunnen leiden tot meer inzet van verlengde jeugdzorg. Om te voorkomen dat een verschuiving leidt tot hogere kosten, wordt in de uitvoering intensief samengewerkt tussen consulenten Wmo en Jeugd en gecontracteerde partners en wordt de meest passende oplossing gekozen.

Het maximeren van zowel het budget als ook de begrenzing op de zwaarste vorm van ondersteuning en daarmee het (eventueel) invoeren van een wachtlijst is al diverse keren als optie besproken in de overleggen met de gecontracteerde partners. We beogen door middel van een gedegen procesinrichting en -afspraken, in overleg en samenwerking met de gecontracteerde partners, te komen tot een zorgvuldige uitvoering van deze maatregelen.

Investering

Deze maatregel vraagt extra inzet wat betreft monitoring data en afstemming data met de huidige verdeeltafel. We verwachten dat dit binnen de bestaande formatie kan en daarmee geen extra kosten met zich meebrengt.

Planning

We verwachten deze maatregel, na overeenstemming, per direct te kunnen invoeren.

4. Herijken beschikbaarheidsfinanciering

Momenteel financieren we 40 plekken maatschappelijke opvang met verblijf (Shelter043 en Jekerzicht). Op basis van de gemiddelde bezetting in de periode 2023 tot heden zien we een onderbezetting.

Maatregel

We herijken de beschikbaarheidsfinanciering van 40 plekken.

Impact

Op basis van de realisatie van de jaren van 2023 tot medio 2026 is de inschatting dat er op jaarbasis 35 plekken beschikbaar dienen te zijn, dus dat een verlaging met 5 plekken verantwoord zou zijn. In de periode vanaf mei 2026 zien we dat het aantal plekken dat gebruikt wordt binnen de beschikbaarheidsfinanciering toeneemt; van gemiddeld 24 plekken per maand in januari 2026, naar gemiddeld 38 plekken per maand in augustus 2026. Het is nog onduidelijk of het een piek betreft of dat we te maken hebben met een stijgend aantal inwoners met een ondersteuningsbehoefte ten aanzien van dak- en/of thuisloosheid. We beogen de financiering vanaf 2027 vast te stellen op 35 plekken, waarbij de bezetting en ontwikkeling van de vraag gedurende 2027 actief worden gemonitord. Indien de bezetting structureel boven het beschikbare volume uitkomt, wordt de financiering opnieuw beoordeeld.

Het aantal op jaarbasis betreft een gemiddelde en brengt het risico met zich mee dat er onvoldoende plekken zijn op piekmomenten/als de vraag toeneemt. Dit kan betekenen dat inwoners niet of elders opgevangen moeten worden. Hiervoor wordt samen met de gecontracteerde partner gekeken naar mogelijkheden om op- en af te schalen, zodat inwoners opgevangen kunnen worden als daar noodzaak toe is.

Investing

Formeel kan de gemeente de financiering aanpassen, maar voor een zorgvuldige uitvoering worden hierover afspraken gemaakt met de gecontracteerde partner(s). We zullen samen met de partners kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat piekmomenten opgevangen kunnen worden, om de impact op inwoners te verkleinen. Met deze partners dient een addendum aan de overeenkomsten te worden afgesloten.

Planning

Na overeenstemming zal deze maatregel met ingang van 1 januari 2027 ingaan.

5. Verdelen financiële verantwoordelijkheid

Gemeente Maastricht is op dit moment als centrumgemeente verantwoordelijk voor het financiële tekort.

Maatregel

We starten een traject om de verantwoordelijkheid rondom het tekort op Beschermd Thuis delen met de Heuvellandgemeenten. Deze maatregel beperkt niet de omvang van het tekort, maar zorgt ervoor dat het financiële risico niet uitsluitend bij de centrumgemeente ligt. Hiervoor is aanpassing van de huidige centrumregeling Beschermd Thuis nodig. Dit vraagt een raadsbesluit binnen alle regiogemeenten.

Impact

Het verdelen van de financiële verantwoordelijkheid zorgt voor een evenredige verdeling van de kosten van de ondersteuning.

Investing

Deze maatregel vraagt om overeenstemming met de Heuvellandgemeenten.

Planning

Bij overeenstemming verwachten we deze maatregel in het eerste kwartaal van 2027 te kunnen effectueren.

6. Verhogen inkomsten

Maatregelen

We blijven, met name via de VNG, aandacht vragen voor de onvoldoende aansluiting tussen de beschikbare rijksmiddelen en de feitelijke ontwikkeling van de vraag naar Beschermd Thuis. Zo is het in bestuurlijke overleggen tussen de VNG en de Minister van Langdurige Zorg een terugkerend onderwerp van gesprek.

Impact

Wanneer het Rijk besluit tot compensatie voor volumegroei leidt dit tot hogere inkomsten. Hierdoor wordt de noodzaak om lokale middelen in te zetten beperkt en ontstaat meer financiële ruimte om inwoners de benodigde ondersteuning te blijven bieden.

Tegelijkertijd is op dit moment geen zekerheid dat aanvullende middelen beschikbaar komen. Deze maatregel levert daarom geen afdoende antwoord op de financiële opgave, maar vormt wel een belangrijk aanvullend spoor naast de overige beheersmaatregelen.

Investing

We verwachten dat deze maatregel geen aanvullende personele inzet vraagt. De lobby wordt uitgevoerd binnen de reguliere bestuurlijke en ambtelijke inzet, met name via de VNG.

Planning

De inzet op aanvullende rijksmiddelen is doorlopend. Eventuele effecten zijn afhankelijk van besluitvorming door het Rijk en kunnen daarom niet vooraf worden gepland.

7. Financiële doorrekening

De verschillende maatregelen tezamen leiden tot het volgende financieel resultaat binnen het kader van Beschermd Thuis.

Rijksbudget is werkbudget	Realisatie 2025	Prognose 2026	2027	2028	2029	Baten/ lasten
Rijksbudget voor de regio MH stand meicirculaire 2026 IU BW 100%	€ 13,075,360	€ 13,629,755	€ 14,347,420	€ 14,347,420	€ 14,347,420	baten
Rijksbudget voor de regio MH stand meicirculaire 2026 DU MO	€ 3,712,869	€ 3,802,046	€ 3,802,046	€ 3,802,046	€ 3,802,046	baten
Rijksbudget voor de regio MH actieplan dakloosheid	€ 517,907	€ 517,907	€ 517,907	€ 517,907	€ 517,907	baten
Subtotaal Rijksinkomsten	€ 17,306,136	€ 17,949,709	€ 18,667,373	€ 18,667,373	€ 18,667,373	baten
Kosten BW	€ 13,347,886	€ 14,810,578	€ 15,680,796	€ 15,802,044	€ 15,817,055	lasten
Kosten MO	€ 5,595,868	€ 5,673,887	€ 5,614,709	€ 5,480,879	€ 5,485,831	lasten
Eigen bijdrage BW	€ -415,640	€ -312,200	€ -658,762	€ -658,762	€ -658,762	baten
Subtotaal regionale uitgaven	€ 18,528,114	€ 20,172,265	€ 20,636,742	€ 20,624,161	€ 20,644,124	lasten
Saldo tov rijksmiddelen	€ -1,221,978	€ -2,222,556	€ -1,969,369	€ -1,956,788	€ -1,976,751	saldo
Begin Saldo Reserve	€ 4,028,534	€ 2,806,556	€ 1,010,000	€ 1,010,000	€ 1,010,000	Saldo
Reservering DNO	€ 1,010,000	€ 1,010,000	€ 1,010,000	€ 1,010,000	€ 1,010,000	Reservering
Niet gedekt uit reserve	€ -	€ -426,000	€ -1,969,369	€ -1,956,788	€ -1,976,751	Tekort
Stand reserve einde jaar	€ 2,806,556	€ 1,010,000	€ 1,010,000	€ 1,010,000	€ 1,010,000	Saldo
Vrij besteedbaar na reservering DNO	€ 1,796,556	€ -	€ -	€ -	€ -	

De financiële doorrekening is gebaseerd op de verwachte effecten van de verschillende beheersmaatregelen. Daarbij geldt dat een deel van de maatregelen onderling samenhangt. Zo is het realiseren van extra door- en uitstroombmogelijkheden medebepalend voor het aantal inwoners dat binnen het beschikbare financiële kader ondersteund kan worden. Wanneer minder inwoners door- of uitstromen dan verwacht, komen minder plekken beschikbaar voor nieuwe instroom. Dit kan gevolgen hebben voor zowel de financiële effecten van het beheersplan als voor de toegankelijkheid van ondersteuning.

Daarnaast is de doorrekening gebaseerd op aannames over het moment waarop de maatregelen effect sorteren. Als maatregelen later of in mindere mate effect hebben dan verwacht, kan het uiteindelijke financiële resultaat afwijken van de huidige prognose. Ook bij een onverwacht sterke stijging van de vraag of zorgzwaarte kan het financiële kader opnieuw onder druk komen te staan. Op basis van de strakke monitoring van in-, door-, en uitstroom en de eventuele wachtlijsten herijken we daarom in het kader van de nieuwe aanbesteding per 1 januari 2028 de huidige aannames.

8. Planning

Onderstaande tabel laat de beoogde planning van de verschillende maatregelen zien.

Maatregel	Verwachte realisatie
Versterken toegang en heronderzoeken	• Herindiceren: 9 maanden (Q1 2027) • Nieuwe meldingen: doorlopend
Bevorderen door- en uitstroom	• 1^e resultaten: Q4 2026 • vanaf dan: doorlopend.
Maximeren budget en begrenzen volume zwaarste vorm ondersteuning	• m.i.v. vaststelling beheersplan
Herijken beschikbaarheidsfinanciering	• m.i.v. Q1 2027 • jaarlijks
Verdelen financiële verantwoordelijkheid	• m.i.v. Q1 2027 • jaarlijks
Verhogen inkomsten	• m.i.v. Q1 2027 • jaarlijks
Nieuwe inkoop-, sturings- en uitvoeringsstrategie: • voorbereidingen • gunning + inrichting • start	• september 2026 – juni 2027 • juli – dec 2027 • januari 2028

9. Monitoring

Het verloop van (sommige van) de maatregelen³ en het verwachte effect wordt op onderstaande niveaus en in onderstaande frequentie gemonitord:

- Tweewekelijkse afstemming gemeentelijke toegang over maatregel ‘versterken toegang en heronderzoeken’.
- Kwartaalevaluatie met gecontracteerde partners maatregelen ‘versterken toegang en heronderzoeken’ en ‘maximeren budget en begrenzen volume zwaarste vorm ondersteuning’.
- Kwartaalafstemming met partners over ‘bevorderen door- en uitstroom’.
- Kwartaalafstemming subregio (projectgroep, DG en PHO MH) voortgang beheersplan.
- Halfjaarlijkse rapportage aan college voortgang beheersplan.
- Jaarlijkse afstemming op basis van realisatie met gecontracteerde aanbieder wat betreft ‘verlagen beschikbaarheidsfinanciering’.
- Rapportage aan de regio via jaarverslag Uitvoeringsplan Zicht op Thuis.
- Rapportage aan de raad via P&C-momenten voortgang beheersplan.

We monitoren concreet op:

- Aantal nieuwe meldingen
- Aantal indicaties per product
- Gemiddelde zorgduur
- Instroom per product
- Doorstroom
- Uitstroom
- Beschikbare plekken
- Bezettingsgraad
- Wachtlijst
- Gemiddelde wachttijd
- Uitgaven versus budget
- Aantal inwoners dat vanwege plafond niet direct geplaatst kan worden.

10. Tot slot

De gemeenten in Maastricht-Heuvelland staan voor de opgave om inwoners die zijn aangewezen op Beschermd Thuis passende ondersteuning te blijven bieden binnen een financieel houdbaar kader. Met dit beheersplan zetten we in op een samenhangend pakket van maatregelen dat bijdraagt aan het

beheersen van de kostenontwikkeling, zonder de uitgangspunten van het beleidsplan Zicht op Thuis los te laten.

De effecten van de maatregelen zijn niet volledig vooraf te voorspellen en zijn mede afhankelijk van ontwikkelingen buiten de directe invloed van de gemeente Maastricht. Daarom monitoren we de effecten zorgvuldig en sturen we waar nodig bij.

De uitvoering van dit beheersplan vraagt een gezamenlijke inspanning van gemeenten, gecontracteerde partners, woningcorporaties en anderen. Samen zorgen we dat inwoners kunnen (blijven) rekenen op passende ondersteuning en dat de uitvoering van Beschermd Thuis financieel beheersbaar wordt.

